

ÅRSREDOVISNING

2018

VÄXA
S V E R I G E

Växa Sverige och våra kunder

Vallkväll i Torslunda, Öland på HS försöksgård.

Familjen Johansson på Närsidans gård, Bengtsfors.

Lönar det sig med hög avkastning?
Susanne Bååth Jacobsson berättar mer på
Konjacksträffen i Halland.

Nils-Henrik och Anna Eriksson på Rogsta Gård
erhöll pris för högvastande ko 86291-159
Sally + 15 NTM.

Vid kretsmötet i Örebro delades det ut diplom
till Maria Johansson, Elisabeth Åstrand
Ramnäs, Kalle o Birgitta Linderkers, Boel Edren
Kvinnersta, Torbjörn och Anette Boo

Pizzakväll med tema brunstpassning med
unga djurskötare och lantbrukare i Bredaryd.

Vårträff med 30 intresserade lantbrukare
i Vätterbygdens krets, korvgrillning på
gårdsplanen hos Emma o Martin Hultman
Stickelösa Huskvarna.

Kokontrollen gratulerar!

Henrik Mattson, Siringe, Huskvarna
som firar att kossorna mjölkar
11 478 kg ECM.

Vi gratulerar Gunnel och Johan
Färnstrand, Smens Lantbruk i
Österfärnebo, vars kor mjölkat
mer än 11 000 kg ECM.

Vi gratulerar familjen Hennström i Strömbäck vars kor mjölkar över
11 000 kg ecm.

Vi skapar mötesplatser

Nära 20 000 personer besökte Elmia Lantbruk i oktober månad. Många av besökarna passade på att komma förbi Växa Sveriges monter, som var placerad bredvid visningsringarna för djurutställningen. Ett par av våra kunder hade kor som var med i utställningen. I anslutning till vår monter hade vi personal från alla våra avdelningar, från styrelsen och från våra två tidningar Husdjur och Nötkött. Under dagarna prisades vinnarna av Tidningen Husdjurs Ungdomsdiplom och Årets djurskötare.

De populära fikorna drog massor av folk, och här serverar Lena Widebeck och Maria Nyberg kunderna.

Årets mottagare av utmärkelsen Årets Djurskötare 2018, Carolin Wedemalm, och Årets Ungdomsdiplom 2018, Linda Åhman, utmärker sig genom sitt stora engagemang och intresse för djuren.

Våra kunder togs väl omhand av Karolina Johansson och My Sunesson.

Växadagarna Mjolk och Kött

De så populära företagardagarna arrangerades 2018 för 12:e året i rad, konferensen fick för första året flera parallella programspår och bytte samtidigt namn till Växadagarna Mjolk och Kött. Temat för året hade fokus på framtiden och det fanns programpunkter som handlade både om generationsskifte och om långsiktig lönsamhet. Över 800 besökare kom till de båda konferensdagarna i Umeå respektive i Jönköping. Som tidigare fick konferensen högt helhetsbetyg av besökare och utställare.

Utställarna kommer gärna år efter år.

På Växadagarna i Jönköping utsågs Botans Lantbruk från Dalarna till Årets Mjölkbonde 2018.

Innehåll

Mod för ledarskap.....	4
Förvaltningsberättelse.....	6
Flerårsöversikt.....	9
Resultaträkning.....	10
Balansräkning.....	11

Kassaflödesanalyser.....	14
Tilläggsupplysningar.....	15
Revisionsberättelse.....	22
Lagstadgad hållbarhetsrapport enligt ÅRL.....	2-12

Mod för ledarskap

Att leda kräver både mod och tålamod

Under året som gått har Växa Sveriges styrelse tagit både viktiga och långsiktiga beslut. Det handlar om teknikskiften, samarbeten och arbetet med en ny strategi för Växa Sverige. Inför besluten har det funnits förarbeten men framförallt handlar besluten ytterst om att våga och om att ha mod.

Mod och tålamod krävdes också i somras när det extremt torra vädret tog greppet om oss. Jag tog själv foton på betesmarker och vårsäd, eller det som skulle ha varit. Idag känns dessa bilder överkliga. I snitt 40 procent av grovfoderskörden i landet uteblev och effekterna dröjer kvar lång tid, upp till flera år.

Torkan och Livsmedelsstrategin, som vill öka produktionen i Sverige, är varandras motsatser. Men samtidigt är Livsmedelsstrategin ett stöd under svåra perioder, som torkan. Strategin ser jag som en bottenplatta till att LRF så effektivt kunde styra upp arbetet under sommarens torka. Den samlade rösten från branschen blev stark. Växa Sverige samarbetade med myndigheter, vi företrädde våra medlemmar genom att argumentera för vikten av slakt i tid, vi förmedlade seminstatistik, uppskattning av grovfoderskörden och vi drev dispensfrågor. Dessutom skapade vi en digital torkportal för att samla och förmedla kunskap.

Ledarskapet kring mjölkbranschens nya organisation

Under 2018 arbetades en ny organisation fram för LRF Mjolk, integrerad i LRF och med ett tydligt uppdrag: Att öka den svenska mjölkinkvägningen och konsumtionen av mejeriprodukter. För Växa Sveriges del innebar processen

Marita Wolf, ordförande

ett helt nytt avtal där vi under de kommande tre åren säkrar en miniminivå av branschgemensam kunskap inom foder, avel och djurhälsa i syfte att öka svensk mjölkinkvägning. Mjölakens förflyttning in i LRF och den gemensamma målsättningen om att öka mjölken i Sverige känns riktigt bra, inte minst för att Växa haft det som målsättning sedan förra strategiomgången. Flera liknande målsättningar behöver sättas för det svenska lantbruket.

Växa Sveriges nya strategi och våra digitala satsningar

Arbetet med ny strategi med sikte på 2023 inleddes med att Växa Sveriges Fullmäktige framförde målsättningar och vad som ska känneteckna företaget. Bearbetning av detta sker av styrelsen innan beslut tas i vår.

Digitaliseringen går allt snabbare och är en stor del också i lantbrukarens vardag. Att Växa Sveriges digitala verktyg ligger på framkant och att Kokontrollens data och nyckeltal kan användas som ett stöd i våra medlemmars och kunders vardag ser vi som en nödvändighet. Inom IT-utveckling har vi utrett ett antal alternativ och vi valde slutligen ett långsiktigt IT-samarbete med finska Mtech. Under 2018 har vi i det samarbetet arbetat fram ett helt nytt managementverktyg som heter MinGård®. Verktöget lanserades för mjölkproducenter i inledningen av 2019, och utvecklingen fortsätter under kommande år både för mjölk- och köttproducenter.

Att tålmodigt ha en vision om det svenska lantbrukets framtid, där vi önskar en ökad produktion, kräver långsiktiga beslut, både av oss själva och av politiker. Efter sommartorkan 2018 verkar förändringar vara omöjliga, också av samhällets inställning till, och krav på, lantbruket. Jag tror att vi med vår strategi för Växa Sverige tillsammans med andra aktörer i det svenska lantbruket kan forma en gemensam målbild om tillväxt. En sådan målbild kommer att kräva förändringar, ledarskap och mod. Växa Sverige vill under kommande år bidra till denna utveckling.

Mod och mötesplats är ledord för 2018

Att vara modiga och skapa mötesplatser inom branschen har varit våra ledord under året som gått. Vi har konstaterat att framtiden tillhör de modiga, och mod har under året visats på flera sätt:

- Växa Sveriges lantbrukare har under torkan uppvisat stort mod i sitt företagande.
- Växa Sveriges styrelse har under året fattat viktiga och modiga framtidsbeslut.
- Växa Sveriges medarbetare har stått upp för faktabaserad kunskap och vågat lyfta nya initiativ och idéer till diskussion.

Vi har behov av både de modiga lantbrukarna och de modiga organisationerna om vi skall lyckas med målsättningen "det konkurrenskraftiga lantbruksföretaget" och "en större livsmedelsproduktion i Sverige".

Växa som mötesplats

Mötesplatser är extra viktiga när stora förändringar behöver debatteras och åtgärdas, och Växa har under 2018 skapat en rad uppskattade mötesplatser.

- Växadagarna Mjölk och Kött är en tvådagarskonferens på flera orter för både mjölk- och köttproducenter inklusive experter från branschen. Besökarna får möjlighet till kompetensutveckling, de får diskutera med varandra och med specialister i branschen, erfarenheter byts och kanske viktigast av allt, alla ges möjlighet till samvaro under trevliga former. Växadagarna i Umeå har blivit en mötesplats som även finska lantbrukare och rådgivare nu söker sig till.
- Under sommaren stöttade vi lantbrukare med att skapa torkträffar på ett stort antal platser i Sverige,

Dorit Greve, VD

där vi delade kunskap och bidrog med värdefull energi till våra kunder.

- Under oktober månad deltog vi på mässan Elmia Lantbruk. Många besökare kom till vår monter för att prata med varandra och med oss i både affärsmässiga och informella samtal.

Den vardagliga relationen i form av samtal och möte med kund på gård är dock viktigast av allt. Den kundundersökning som genomfördes under sommaren visade på

önskan från kund om en mer proaktiv kontakt från vår sida. Sommarens torka aktualiserade behovet från kund av kontakt både för råd och stöttande samtal. Under hösten sattes därför ett arbete igång kring kundansvarrollen i syfte att stötta våra kunder när de behöver det som bäst. Redan vid årsskiftet 2018/19 har mer än 2 200 kunder tilldelats en kundansvarig, vilket innebär regelbundna samtal kring lantbruksföretagets behov med kundansvarig i Växa Sverige. Arbetet fortsätter under 2019 för att nå vår målsättning om att minst 85 procent av våra kunder ska ha en kundansvarig.

Mod att stå upp för vår kunskap

I Växa Sverige står vi för ett professionellt kundbemötande och håller fokus oavsett vilka utmaningar vi stöter på. Vi är stolta att under 2018 ha fått utmärkelsen "Årets Rådgivare". Vi är också stolta över att ha vunnit i jordbruksverkets projekt "Framtidens smartaste mjölkostall" och "Framtidens smartaste slaktungötstall". Dessa succéer är ett resultat av vårt engagemang, av att våga stå upp för den kunskap vi har och av ett teamarbete med och runt kunden.

*De modiga medarbetarna skapar framgång!
De modiga verksamheterna skapar framgång!
Låt oss tillsammans skapa framgång för
våra lantbrukare och för Växa Sverige!*

Förvaltningsberättelse 2018

Med säte i Jönköpings län, Jönköpings kommun. Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK.

Allmänt om verksamheten

Växa Sverige säljer servicetjänster och produkter till Sveriges lantbruksföretag främst inom mjölk- och köttproduktion. Avelstjänster och dosförsäljning, rådgivning inom produktion, djurhälsa och företagande, Kokontroll samt avbytarverksamhet utgör det huvudsakliga utbudet. Geografiskt och sett till antal kor i Kokontrollen täcks mer än 80 % av underlaget i Sverige med en gårdsanslutning på 73 % och hela 81 % för robotgårdar. Växa Sverige är officiell huvudman som avelsorganisation samt stambok- och registerförande förening. Växa Sverige har hälsokontroll för mjölkkor i BVD-programmet, Smittsäkrad besättning och frivilliga Salmonellaprogrammet.

Medlemsorganisationen

Antal medlemmar uppgick vid årets slut till 6 378 st vilket är en tillbakagång på 4,2 %. Föreningen hade vid räkenskapsårets utgång en skuld för uppsagda insatser till 265 medlemmar med 1 619 tkr vilket kommer att utbetalas under 2019. Under mars månad gick 32 kretsmöten av stapeln med ca 900 mötesdeltagare. Medlemsaktiviteter för Växa Sveriges medlemmar arrangeras runt om i landet och är mycket uppskattade, dessa kombineras ofta med ett intressant gårdsbesök.

Styrelse

Styrelsen utgjordes efter valen på årsstämman 2018 av åtta förtroendevalda och två personalrepresentanter. Styrelsen har haft 16 protokollförda möten under 2018. Årsstämman 2018 förlades till Stockholm. Sedvanliga stämmoförhandlingar genomfördes och tre stycken inkomna motioner behandlades. Styrelsen har under 2018 startat upp ett strategiarbete med tidshorisont 2023 där Växa Sveriges fullmäktige har deltagit i delar av processen. Beslut i frågan väntas under våren 2019.

Växa Sverige har representerats i VikingGenetics, Norfor och NAV.

Verksamheten 2018

Året 2018 har präglats av den allt överskuggande torkan. Alla mjölk- och nötköttproducenter har märkt effekterna i produktionen. Lönsamheten påverkades av svårigheter med djurens fertilitet, minskad mjölkavkastningen och fodertillgång och de högre foderpriserna. Denna påverkan av kundportföljens produktionsbetingelser och ekonomi har haft direkt effekt på Växa Sveriges affärsverksamhet. En tydlig effekt av torkan var att semineringarna minskade med 12 % under maj och med 14 % för juli. För helåret visar seminstatistiken en sänkning på 5,6 % jämfört med 2,7 % år 2017. Det märks även på dosförsäljningen och antal seminbesök. Som en följd av detta lades insatser på att stabilisera och effektivisera tjänsterna. Från maj månad började torkan påverka beställningarna och åtgärder togs fram för att säkerställa kostnadsfokus samt rikta alla insatser åt kundernas nya utmaningar.

En annan effekt av torkan sågs i form av stor branschaktivitet där Växa Sverige levererade fakta till den branschpolitiska utredningen och var deltagare/arrangör i torkmöten i hela Sverige. Sammantaget har insatsen runt framtagnings- och förstärkt kunskap om olika fodermedel, obeprövade foderstrategier, värmestress och fruktsamhet samt aktivt deltagande i torkmöten beräknats till ett värde av 1 mkr, med störst insats från Rådgivning & Företagande. Under hösten upphandlades ett "torkstöd" till lantbrukarna som innebär 3,2 mkr i rådgivningsstöd till Växa Sveriges kunder under perioden oktober-mars varav 85% har bokats vid årsskiftet vilket innebär 550 uppdrag. Under januari har torkstödsuppdraget förlängts till juni 2019 och rådgivningsstödet till Växa Sveriges kunder höjts med ytterligare 2 mkr.

Trenden med minskning av antalet mjölkgårdar har satts under press till följd av torkan och fler än vanligt väljer av denna anledning att sluta med sin produktion. Under året var minskningen av mjölkföretag 5 %. Invägningen av mjölk har minskat med 3 % fram till november och antalet mjölkkor per december med 3,2 % jämfört med föregående år. I Kokontrollen ses dock en positiv uppbromsning och minskningen är på 130 stycken gårdar vilket är ca hälften av förra årets minskning. Tyvärr orsakar torkan en uppbromsning i avkastning och nivån är 10 246 kg ECM. Växa Sveriges målsättning är fortfarande 11 000 kg ECM till 2020. Dikorna uppvisar fortsatt en ökning med 1 % och under året har Växa Sverige ökat sin insats mot köttsegmentet med t.ex. köttfokus på Växadagarna och som projektledare på Kötttriksdagen. *Uppgifter hämtat från Jordbruksverkets statistik och LRF Mjolk.*

Allt mer blir digitaliserat och Växa Sverige har ständigt fler digitala erbjudanden så som digitala kurser kombinerat med både tillgång från driftsplatserna och från gård. Här utnyttjas expertresursen effektivt och kombineras med möjlighet för erfarenhetsutväxling. På senaste digitala kunskapsträffen var det 210 deltagande.

Under 2018 deltog Växa Sverige i Jordbruksverkets tävling "Framtidens smartaste stall" med högt ställda ambitioner för lönsamma stallar med hållbar produktion. Växa Sverige tog emot de båda priserna för framtidens smartaste mjölkstall och framtidens smartaste slaktungötstall.

Rörelseresultat är på -1 337 tkr och årsresultatet + 195 tkr att jämföra med årsbudget på -1 000 tkr. Inom detta finns en investering i MinGård® som påverkar Växa Sveriges resultat med -2,6 mkr. I jämförelse med föregående år har omsättningen sänkts med 4,4 mkr. Fastigheten i Barkestorp såldes december 2018 till Kalmar kommun med tillträde våren 2019. Det innebär att reavinst med 4,6 Mkr redovisas 2019 och skatten tas upp i 2018 års bokslut.

Ledning

Sedan ett år har det skett ett skift i ledningen och hälften har bytts med syftet att höja det affärsmässiga och strate-

giska ledarskapet. Det är nya ledare för IT och Utveckling samt för fältavdelningarna Djurhälsa, Avel och Rådgivning & Företagande och de skall skapa förutsättningar till framtidens lantbruk. Resultat i form av större kundfokus och ökad digitalisering har redan visat sig under detta året och kommer fortsatt att utvecklas. Områdesansvariga med uppdrag att lokalt koordinera inom områdena medlem och verksamhet har deltagit vid kretsmöten och utvecklar nu en årsplan tillsammans med kretsråden.

Personal

Under året har det varit fokus på relationer, mod och mötesplats. På personaldagarna var det kickoff för kundansvarsrollen och under hösten har det tillsatts kundansvariga till mer än 2 200 kunder. Alla får kundansvarssamtal 2 - 4 gånger per år allt efter segment. Målsättningen är att 85 % av kunder som önskar en kundansvarig har detta till år 2020 och vid detta första steg har vi uppnått 93 % i utvalt segment.

Förändringens Fyra Rum, som är en arbetsmodell för förändring och förnyelse genom delaktighet, introducerades förra året. Arbetssättet har genomförts på alla driftsplatser och resulterat i lokalt ansvarstagande och åtgärder som lyft den lokala trivselen. Driftsplatserna Tranås och Vetlanda har sammanfogats till driftplatsen Eksjö med moderna tidsenliga lokaler och ett större kompetenscenter. Kompetensförsörjningen till de gröna näringarna minskar fortfarande och attraktiva driftsplatser samt bra ledarskap känns ännu viktigare i framtiden. Under 2018 har därför framtagits en strategisk kompetensplan med förväntningar och kravställning som kommer från både ledning och medarbetare.

Ett exempel på detta är den nya befattningen Fruktsamhetsrådgivare, det är husdjurstekniker som vidareutbildats i biologiska- och fruktsamhetsstrategiska frågor. Vi erbjuder kunderna en målinriktad och utökad fruktsamhetsrådgivning där kundens potential att förbättra sin besättnings fruktsamhet och ekonomi är i fokus. Antalet anställda var vid årets utgång 473 personer inklusive deltids- och timanställda. Omräknat till heltidstjänster motsvarar det 325 heltidstjänster, vilket ska jämföras med 330 heltidstjänster 2017.

Utveckling och IT

Växa Sverige beslutade 2018 att utveckla ett IT-samarbete med MTech i Finland. All IT-kraft har under 2018 lagts på att ta fram första steget i framtidens managementverktyg MinGård® som lanserades januari 2019. Här samlas all data från gården och ett flertal rapporter kan tas ut. MinGård® fungerar både i mobiltelefon, platta och dator och allt går online. MinGård® har presenterats på Växadagarna i januari och MinGård® har redan mer än 1 000 användare vid ingången till februari. En annat prioriterat nordiskt IT-samarbete är NCDX som

är grunden till automatiskt datautbyte med gårdsprogrammen. I dagsläget är t.ex. arbetet med Lely på gång och DeLaval är inplanerat under 2019.

GDPR har medfört stora arbetsinsatser och framöver krävs samtycke från alla användare för att datautbytet med Jordbruksverket ska fungera. I början av år 2019 jobbas det allt mer med ett digitaliserat arbetssätt för att utföra seminövervakning.

Ett nytt verktyg för klövhälsostatistik i form av Klövhälsa på nätet har tagits fram. Anslutningen till Smittsäkrad besättning har nu 3 050 djurhållare varav 1 972 med mjölkproduktion. Under året har ca 500 000 registreringar från klövvårdare gjorts vilket ger ett bra underlag för rådgivning om klövhälsostörningar, klövpeng till lantbrukaren och data till avelsarbetet.

Under året har en översyn gjorts av de nordiska avelsmålen. Försäljningen av genomiska avelsvärden har ökat till drygt 18 000 analyser av hondjur. Dessa tester gör det möjligt att hitta de bästa avelsdjuren och därmed lyfta besättnings generella avelsvärde. Inom NorFor har nytt projekt startats för att ta fram klimatdata för olika fodermedel.

Samarbeten

Växa Sverige samarbetar inom avel och fält med Viking Danmark för inspiration och vidareutbildning av personal samt med Växshop, produkten Sensetime och managementverktyget Simherd.

Växa Sverige är delägare i NorFor och har under 2018 uppdaterat avtalet med Foder och Spannmål och lagt till användning av NorFor-systemet. Syftet är att alla i Sverige går samman om användning av samma fodervärderingssystem.

Ett samarbete har inletts med finländska FABA för att samordna utvecklingen av nya verktyg på djurhälso- och fruktsamhetsområdet.

Växa Sverige har fortsatt samarbete med LRF Konsult för att lyfta ett gemensamt produktionsekonomiskt perspektiv till kunden. Samarbetet runt höjning av mjölkinnvägningen i Sverige sker dels genom LRF Mjölk, enskilda mejerier och ett leveransavtal med Svensk Mjölk, där sistnämnda omfattar utveckling och kompetensförsörjning. Leveransavtalet löper fram till april 2021.

Samarbetsavtalet med Husdjursföreningarna SkåneSemin och Rådgivarna i Sjuhärad löper fram till årsskiftet 19/20. Ett nytt leveransavtal för verktyg, IT-system och kunskapsupport kommer att gälla för år 2019. Fram till och med halvårsskiftet innefattar leveransavtalet samtliga Växas IT-system för kokontroll. Efter halvårsskiftet levererar Växa ett begränsat utbud av kunskapsupport, vissa IT-verktyg och tillgång till kodbasen.

Lagstadgad hållbarhetsrapport i enlighet med årsredovisningslagen

I enlighet med ÅRL 6 kap 11§ har Växa ekonomisk förening valt att upprätta den lagstadgade hållbarhetsrapporten som en från årsredovisningen avskild rapport. Hållbarhetsrapporten har överlämnats till revisorn samtidigt som årsredovisningen. Hållbarhetsrapporten återfinns sist i detta dokument.

Framtid

Växa Sverige står för framtidsro och under hösten 2018 har arbete påbörjats med ny strategi 2023. Styrelse och fullmäktige har diskuterat inledande ram och strategi som ska läggas fram till stämman 2019.

Konkurrensen och förväntningarna höjs på Växa Sverige i alla sammanhang, vilket kräver stor uppmärksamhet. Allt flera inom branschen ser samarbete som förutsättningen för att uppnå konkurrenskraft i lantbruket och man ser att den digitala utvecklingen kommer bli en accelerator.

Under sommaren har genomförts en kundundersökning, som tydligt visar trenden att en större andel av de stora gårdarna (fler än 100 kor) vill utveckla företaget under de kommande 5 åren och att en större del av de svarande med mindre gårdar (mindre än 100 kor) stagnerar eller har för avsikt att avsluta produktionen inom de kommande 5 åren. Växa Sverige måste därmed ha extra fokus på framtidens större gårdar och säkerställa ännu bättre kundnöjdhet i detta segment.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Den största risken i verksamheten är den fortsatt negativa trenden i mjölkinvägning och minskning av antal gårdar som leder till ett minskat kundunderlag, vilket baseras på obalans i den enskilda företagarens lönsamhet samtidigt som behoven för nya digitala lösningar ökar. För att kunna fortsätta leverera efterfrågade verktyg krävs ett stabilt kundunderlag varför behoven av samarbete med andra organisationer ökar.

2017	404,7 Mkr
2016	391,4 Mkr
2015	408,1 Mkr
2014	421,5 Mkr

Rörelsens intäkter | 2018

400,3 Mkr

Flerårsöversikt

Resultaträkning	2018	2017	2016	2015	2014
Rörelsens intäkter	400 375 070	404 784 519	391 484 138	408 126 640	421 482 451
Rörelseresultat	-1 336 717	2 204 163	2 527 970	4 845 691	-8 041 617
Resultat efter finansnetto	195 494	3 531 240	3 174 961	5 671 998	-5 474 029
Balansräkning					
Balansomslutning	307 170 078	309 140 312	291 275 250	298 499 518	296 672 952
Medlemsinsatser	49 983 381	50 185 911	50 465 507	51 776 480	51 018 621
Likviditet 1)	183,8%	184,2%	231,5%	217,0%	203,2%
Soliditet 2)	70,7%	70,3%	73,5%	71,1%	69,3%
Övriga uppgifter					
Antal medlemmar	6 378	6 659	7032	7564	7907
Antal anställda 3)	325	330	332	352	381
Nötsemin antal djur	253 352	263 806	271 755	284 567	296 486
Kokontroll, antal kor 4)	199 054	207 379	213 549	231 032	237 415
Dosförsäljning , antal doser	378 709	397 086	423 924	452 762	487 211

- 1) Omsättningstillgångar dividerat med kortfristiga skulder.
- 2) Eget kapital i procent av balansomslutningen.
- 3) Medelantalet anställda är beräknat efter 1985 tim/anställd.
- 4) Källa: Växa Sverige veckostatistik för kokontroll v.52

Resultatdisposition

Förslag till disposition av föreningens vinst

Till föreningsstämmans förfogande står

balanserad vinst	151 827 291
årets vinst	195 494
	152 022 785
Styrelsen föreslår att	
i ny räkning överföres	152 022 785
	152 022 785

-1,3 Mkr

2017	2,2 Mkr
2016	2,5 Mkr
2015	4,8 Mkr
2014	-8,0 Mkr

Resultaträkning

	Not	2018-01-01 2018-12-31	2017-01-01 2017-12-31
Rörelsens intäkter m.m.			
Nettoomsättning	1	399 230 827	403 268 098
Övriga rörelseintäkter	2	1 144 243	1 516 421
		<u>400 375 070</u>	<u>404 784 519</u>
Rörelsens kostnader			
Handelsvaror		-93 015 751	-91 627 576
Övriga externa kostnader	4, 3	-84 351 749	-89 673 867
Personalkostnader	5	-222 594 805	-218 969 558
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-1 749 482	-2 309 355
		<u>-401 711 787</u>	<u>-402 580 356</u>
Rörelseresultat		-1 336 717	2 204 163
Resultat från finansiella poster			
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	6	1 383 745	501 650
Övriga ränteintäkter		392 577	908 909
Räntekostnader och liknande resultatposter		-244 111	-83 482
		<u>1 532 211</u>	<u>1 327 077</u>
Resultat efter finansiella poster		195 494	3 531 240
Resultat före skatt		195 494	3 531 240
Skatt på årets resultat	7	0	0
Årets resultat		195 494	3 531 240

2017	184,2%
2016	231,5%
2015	217,0%
2014	203,2%

183,8%

Balansräkning

TILLGÅNGAR	Not	2018-12-31	2017-12-31
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	8	267 522	291 644
Inventarier	9	5 211 302	6 096 917
		<u>5 478 824</u>	<u>6 388 561</u>
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i intresseföretag	10	106 493 411	106 493 411
Andra långfristiga värdepappersinnehav	11	30 011 235	27 076 873
		<u>136 504 646</u>	<u>133 570 284</u>
Summa anläggningstillgångar		141 983 470	139 958 845
Omsättningstillgångar			
Varulager m.m.			
Handelsvaror		2 385 850	2 230 395
		<u>2 385 850</u>	<u>2 230 395</u>
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		89 847 886	91 938 852
Aktuell skattefordran		0	12 871
Övriga fordringar		1 168 222	688 041
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	12	14 183 862	11 662 893
		<u>105 199 970</u>	<u>104 302 657</u>
Kassa och bank			
Kassa och bank		57 600 788	62 648 415
Summa kassa och bank		<u>57 600 788</u>	<u>62 648 415</u>
Summa omsättningstillgångar		165 186 608	169 181 467
SUMMA TILLGÅNGAR		307 170 078	309 140 312

70,7%

2017	70,3%
2016	73,5%
2015	71,1%
2014	69,3%

Balansräkning

EGET KAPITAL OCH SKULDER	Not	2018-12-31	2017-12-31
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Insatskapital		49 983 381	50 185 911
Reservfond		15 299 310	15 299 310
		<u>65 282 691</u>	<u>65 485 221</u>
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		151 827 291	148 296 051
Årets resultat		195 494	3 531 240
		<u>152 022 785</u>	<u>151 827 291</u>
Summa eget kapital		217 305 476	217 312 512
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		31 137 075	36 718 057
Aktuell skatteskuld		114 482	0
Övriga skulder		17 478 686	14 716 168
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	13	41 134 359	40 393 575
Summa kortfristiga skulder		<u>89 864 602</u>	<u>91 827 800</u>
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		307 170 078	309 140 312

2017	397 086
2016	423 924
2015	452 762
2014	487 211

Sålda doser | 2018

378 709

FÖRÄNDRINGAR I EGET KAPITAL

	Medlems- insatser	Insats- emission	Reserv- fond	Fritt eget kapital	Summa
Belopp vid årets ingång	49 751 591	434 320	15 299 310	151 827 291	217 312 512
Inbetalda insatser	2 024 765	0	0	0	2 024 765
Utbetalda insatser	-2 201 045	-26 250	0	0	-2 227 295
Resultatdisposition enligt beslut av föreningsstämma:					
Årets vinst	0	0	0	195 494	195 494
Belopp vid årets utgång	49 575 311	408 070	15 299 310	152 022 785	217 305 476

50,0 Mkr

2017	50,1 Mkr
2016	50,4 Mkr
2015	51,7 Mkr
2014	51,0 Mkr

Kassaflödesanalys

	Not	2018-12-31	2017-12-31
Den löpande verksamheten			
Rörelseresultat		-1 336 717	2 204 163
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	14	1 580 782	2 332 590
Erhållen ränta m.m.		392 577	908 909
Erlagd ränta		-244 111	-83 482
Utdelning och ränta på värdepapper		1 559 946	643 346
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		1 952 477	6 005 526
Kassaflöde från förändringar av rörelsekapital			
Minskning(+)/ökning(-) av varulager		-155 455	73 378
Minskning(+)/ökning(-) av rörelsefordringar		-897 313	-3 652 208
Minskning(-)/ökning(+) av kortfristiga skulder		-1 963 199	14 613 419
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-1 063 490	17 040 115
Investeringsverksamheten			
Förvärv av inventarier	9	-839 745	-2 800 840
Försäljning av inventarier		168 700	73 700
Inköp av långfristiga värdepapper	11	-5 755 250	-27 208 569
Försäljning av långfristiga värdepapper		2 644 688	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-3 781 607	-29 935 709
Finansieringsverksamheten			
Utbetalda insatser		-2 227 295	-2 160 293
Inbetalda insatser		2 024 765	1 880 697
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-202 530	-279 596
Förändring av likvida medel		-5 047 627	-13 175 190
Likvida medel vid årets början		62 648 415	75 823 605
Likvida medel vid årets slut		57 600 788	62 648 415

2017	207 379
2016	213 549
2015	231 032
2014	237 415

Tilläggsupplysningar

ALLMÄNNA UPPLYSNINGAR

REDOVISNINGSPRINCIPER

Årsredovisningen har för femte året upprättats i enlighet med årsredovisningslagen (1995:1554) och BFNAR 2012:1 (K3).

VÄRDERINGSPRINCIPER

Fordringar

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Övriga tillgångar, avsättningar och skulder

Övriga tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Intäktsredovisning

Inkomsten redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Företaget redovisar därför inkomsten till nominellt värde (fakturabelopp) om ersättningen erhålls i likvida medel direkt vid leverans. Avdrag görs för lämnade rabatter. Om det uppstår osäkerhet vad avser möjligheten att erhålla betalning för belopp som redan redovisats som intäkt, redovisas det belopp som inte längre är sannolikt som en kostnad istället för som en justering av det intäktsbelopp som ursprungligen redovisats.

Försäljning av varor redovisas när företaget till köparen har överfört de väsentliga risker och förmåner som är förknippade med ägandet, normalt när kunden har varorna i sin besittning. För abonnemangs och serviceintäkter fördelas intäkten jämnt över perioden. Intäkter från konsulttjänster intäktsredovisas när tjänsterna tillhandahålls.

Hyresintäkter från uthyrning av företagets lokaler redovisas linjärt över hyresperioden.

Intresseföretag

Innehav i intresseföretag redovisas till anskaffningsvärde minskat med eventuell nedskrivning. Verkligt värde bedöms för andelar i intresseföretag till högst substansvär-

det som även påverkas av kursförändringar i EUR. Värdeförändringen redovisas i resultaträkningen under posten Resultat från intresseföretag.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Tillgångarna skrivs av linjärt över tillgångarnas bedömda nyttjandeperiod förutom mark som inte skrivs av. Nyttjandeperioden omprövas per varje balansdag. Materiella anläggningstillgångar tas bort från balansräkningen vid utrangering eller avyttring. När materiella anläggningstillgångar avyttras bestäms ett realisationsresultat som skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde och redovisas i resultaträkningen i någon av posterna Övriga rörelseintäkter eller Övriga rörelsekostnader. Följande nyttjandeperioder tillämpas:

	Antal år
Byggnader	20-25
Markanläggningar	20
Inventarier	3-10

Finansiella instrument

Finansiella placeringar som är avsedda att stadigvarande innehas i verksamheten klassificeras som anläggningstillgångar. De redovisas till anskaffningsvärde efter eventuella nedskrivningar till verkligt värde. För övriga värdepapper bestäms verkligt värde till marknadsvärdet om sådant finns. Värdeförändringen redovisas i resultaträkningen under posten Resultat från övriga värdepapper och fordringar. Andelar i börsnoterade företag redovisas till anskaffningsvärde och räntebärande placeringar till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde utgörs av det finansiella instrumentets förväntade kassaflöden diskonterade med den effektivränta som beräknas vid anskaffningstillfället. Portföljvärderingsprincipen har tillämpats och andelar i börsnoterade företag och räntebärande placeringar ses som en värdepappersportfölj.

Leasing

Samtliga leasingavtal redovisas som operationella leasingavtal, vilket innebär att leasingavgiften kostnadsförs i resultaträkningen linjärt över leasingperioden

10 246 kg ECM

2017	10 175 kg ECM
2016	10 122 kg ECM
2015	9 903 kg ECM
2014	9 721 kg ECM

Tilläggsupplysningar

Varulager

Varulagret är värderat till det lägsta av anskaffningsvärdet, beräknat enligt först-in-först-ut, och nettoförsäljningsvärde. Nettoförsäljningsvärdet har beräknats till försäljningsvärdet efter avdrag för beräknad försäljningskostnad, varmed hänsyn har tagits till inkurans.

Inkomstskatt

Aktuell skatt är inkomstskatt för innevarande räkenskapsår som avser årets skattepliktiga resultat och den del av tidigare räkenskapsårs inkomstskatt som ännu inte har redovisats.

Aktuell skatt värderas till det sannolika beloppet enligt de skattesatser och skatteregler som gäller på balansdagen.

Uppskjuten skatt är inkomstskatt för skattepliktigt resultat avseende framtida räkenskapsår till följd av tidigare transaktioner eller händelser. Uppskjuten skatt beräknas på temporära skillnader. En temporär skillnad finns när det redovisade värdet på en tillgång eller skuld skiljer sig från det skattemässiga värdet.

Uppskjuten skattefordran avseende underskottsavdrag eller andra framtida skattemässiga avdrag redovisas i den omfattning det är sannolikt att avdragen kan avräknas mot framtida skattemässiga överskott.

Ersättningar till anställda

Pensioner

Föreningen har avgiftsbestämd pensionsplan vilket innebär att föreningen betalar fasta avgifter till en separat juridisk enhet. Föreningen har därefter inga rättsliga eller informella förpliktelser att betala ytterligare avgifter relaterat till den anställdes intjänade pensioner. Avgifter för avgiftsbestämda pensionsplaner kostnadsförs löpande.

Ersättning vid uppsägning

Avsättning görs för den delen av uppsägningslönen som den anställda får utan arbetsplikt med tillägg för sociala avgifter vilket representerar den bästa uppskattningen av den ersättning som förväntas krävas för att reglera förplikelsen.

Föreningen tillämpar inga bonusavtal

Offentliga bidrag

Offentligt bidrag värderas till det verkliga värdet av den tillgång som företaget fått eller kommer att få, dessa ingår i nettoomsättningen.

Offentliga bidrag som inte är förenade med krav på framtida prestation, så kallade ovillkorade bidrag, intäktsförs när villkoren för att få bidraget uppfyllts, det vill säga oftast i samband med att bidraget erhålls. Offentliga bidrag som är förenade med krav på framtida prestation, så kallade villkorade bidrag, skuldförs när bidraget erhålls och intäktsförs därefter när prestationen utförs.

Uppskattningar och bedömningar

Följande uppskattningar och bedömningar har betydande effekt på redovisade belopp på balansdagen.

Kundfordringar värderas till det kassaflöde som förväntas inflyta till föreningen. Därmed görs en detaljerad och objektiv genomgång av alla utestående belopp på balansdagen.

Värdet på andelar i intresseföretaget Viking Genetics är en bedömning baserad på ägd andel av substansvärde, EUR-kurs och framtidsutsikter. Den bedömning som görs av framtiden har betydande effekt på de redovisade beloppen i årsredovisningen.

Uppskjuten skattefordran avseende skattemässiga underskottsavdrag redovisas om bedömning görs att de kommer att kunna utnyttjas mot skattemässiga överskott under de kommande tre åren. I bedömningen ingår prognos över framtida resultatutveckling. Per 31 december 2018 har bedömning gjorts att förutsättningarna inte är uppfyllda för att redovisa uppskjuten skattefordran.

2017	330
2016	332
2015	352
2014	381

325

Tilläggsupplysningar

UPPLYSNINGAR TILL ENSKILDA POSTER

Not 1 Nettoomsättning

	2018	2017
Rörelsens omsättning uppdelad på avdelning		
Rådgivning och Företagande	50 340 396	52 107 998
Djurhälsa	19 145 199	19 555 949
Kokkontrollen	57 401 822	57 337 685
Avel	87 422 440	86 588 537
Fält	92 350 515	92 697 666
Avbyterservice	32 275 508	32 129 944
Medlem, IT, Kommunika- tion, Djurhälsa utveckling, Gemensamt	60 294 947	62 850 319
	399 230 827	403 268 098

Offentliga uppdrag uppgår till 14 455 023 kr (14 222 418 kr) huvudsakligen från Statens Jordbruksverk.

Not 2 Övriga rörelseintäkter

	2018	2017
Övriga rörelseintäkter uppdelade på intäktsslag		
Hysesintäkter	221 817	468 249
Vinst vid avyttring av anläggningstillgångar	168 700	43 055
Erhållna skadestånd	1 248	300 000
Vidarefakturerade intäkter	581 582	482 101
Övriga rörelseintäkter	170 896	223 016
	1 144 243	1 516 421

Not 3 Hyresavtal

	2018	2017
Under året har föreningens hyror uppgått till	8 261 541	8 980 091
Framtida hyror för icke uppsägningsbara hyresavtal, för- faller till betalning		
Inom 1 år	7 181 873	7 518 764
Mellan 2 till 5 år	6 250 865	9 596 800
	13 432 738	17 115 564

Not 4 Leasingavtal - Operationell leasing

	2018	2017
Under året har föreningens leasingavgifter uppgått till	5 488 631	5 276 523
Framtida minimileasingavgifter för icke uppsägningsbara leasingavtal, förfaller till betalning:		
Inom 1 år	5 283 752	4 104 585
Mellan 2 till 5 år	3 522 616	2 584 836
	8 806 368	6 689 421

Samtliga leasingavtal som hänför sig till bilar har en löptid på tre år från leasingperiodens början.

Not 5 Löner och andra ersättningar

	2018	2017
Medelantal anställda		
Medelantalet anställda bygger på av föreningen betalda timmar relaterade till en normal arbetstid.		
Medelantal anställda har varit	325	330
varav kvinnor	224	223
varav män	101	107

Löner, ersättningar m.m.

Löner, ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader har utgått med följande belopp:

Styrelsen och VD:		
Löner och ersättningar	2 786 585	3 417 116
Pensionskostnader	424 912	546 609
	3 211 497	3 963 725
Övriga anställda:		
Löner och ersättningar	143 153 402	141 071 179
Pensionskostnader	13 895 347	13 341 317
	157 048 749	154 412 496
Sociala kostnader	50 060 214	49 192 804
Summa styrelse och övriga	210 320 460	207 569 025

6 378

2017	6 659
2016	7 032
2015	7 564
2014	7 907

Tilläggsupplysningar

	2018	2018
Könsfördelning i styrelse och företagsledning		
Antal styrelseledamöter	10	10
varav kvinnor	4	2
Antal i företagsledning	11	10
varav kvinnor	8	8

Verkställande direktör

Verkställande direktör har en uppsägningstid om tre (3) månader gentemot Föreningen. Sägs anställningen upp skall föreningen iaktta en uppsägningstid om tolv (12) månader. Ersättningen per månad till den anställde under uppsägningstiden skall vara 1/12 del av den totalt avtalade ersättningen. Anställningsavtalet innehåller en konkurrensklausul.

Not 6 Resultat från övriga värdepapper och fordringar

	2018	2017
Utdelning	292 546	170 571
Räntetäkter placeringar	503 803	318 652
Realisationsresultat försäljning värdepapper	587 396	12 427
	1 383 745	501 650

Not 7 Skatt på årets resultat

	2018	2017
Avstämning av effektiv skatt		
Resultat före skatt	195 494	3 531 240
Skattekostnad 22,00% (22,00%)	-43 009	-776 873
Skatteeffekt av:		
Ej avdragsgilla kostnader	-287 420	-416 380
Skattemässiga justeringar	-986 975	0
Underskottsavdrag som nyttjas i år	1 317 404	1 193 253
Summa	0	0

Uppskjuten skattefordran uppgående till 749 330 kr (2 087 743 kr) hänförligt till underskottsavdrag redovisas ej. Baserad på framtida skattesats om 21,4 %. Försäljning av Barkestorp redovisas skattemässigt i 2018 års bokslut.

Not 8 Byggnader och mark

	2018-12-31	2017-12-31
Ingående anskaffningsvärde	3 464 812	3 639 382
Försäljningar/utrangeringar	0	-174 570
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	3 464 812	3 464 812
Ingående avskrivningar	-3 173 168	-3 253 774
Försäljningar/utrangeringar	0	111 842
Årets avskrivningar	-24 122	-31 236
Utgående ackumulerade avskrivningar	-3 197 290	-3 173 168
Utgående redovisat värde	267 522	291 644
Redovisat värde byggnader	86 914	104 257
Redovisat värde markanläggningar	39 336	46 115
Redovisat värde mark	141 272	141 272
	267 522	291 644

Not 9 Inventarier

	2018-12-31	2017-12-31
Ingående anskaffningsvärde	24 071 438	22 886 833
Inköp	839 745	2 800 840
Försäljningar/utrangeringar	-684 917	-1 616 235
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	24 226 266	24 071 438
Ingående avskrivningar	-17 974 521	-17 278 429
Försäljningar/utrangeringar	684 917	1 582 028
Årets avskrivningar	-1 725 360	-2 278 120
Utgående ackumulerade avskrivningar	-19 014 964	-17 974 521
Utgående redovisat värde	5 211 302	6 096 917

2017	73%
2016	71%
2015	68%
2014	65%

75%

Tilläggsupplysningar

Not 10 Andelar i intresseföretag

			2018-12-31	2017-12-31
			Redovisat	Redovisat
Viking Genetics FMBA				
Organisationsnummer	Säte	Kapitalandel	värde	värde
31474574	Århus	25%	106 493 411	106 493 411
			106 493 411	106 493 411
Ingående anskaffningsvärde			125 993 411	125 993 411
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden			125 993 411	125 993 411
Ingående nedskrivningar			-19 500 000	-19 500 000
Utgående ackumulerade nedskrivningar			-19 500 000	-19 500 000
Utgående redovisat värde			106 493 411	106 493 411

Viking Genetics FMBA 2017-12-31 Resultat -1 854 000 EUR Eget kapital 47 524 000 EUR

Not 11 Andra långfristiga värdepappersinnehav

	2018-12-31	2017-12-31			
Värdepapper			Ingående nedskrivningar	-100 000	-100 000
KB Arvensis	100 000	100 000	Utgående ackumulerade nedskrivningar	-100 000	-100 000
Lantbrukarnas Riksförbund	10 000	10 000			
Svensk Kooperation	500	500	Utgående redovisat värde	30 011 235	27 076 873
Räntebärande placeringar	23 959 611	19 846 479			
Andelar i börsnoterade företag	6 041 124	7 219 894	Not 12 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		
	30 111 235	27 176 873		2018-12-31	2017-12-31
På balansdagen uppgår marknadsvärdet för räntebärande placeringar och andelar i börsnoterade företag till 29 206 599 kronor. Värdenedgången anses ej vara bestående.			Förutbetalda hyror	1 431 838	1 622 957
Ingående anskaffningsvärde	27 176 873	110 000	Förutbetalda leasing-kostnader	462 392	893 511
Inköp	5 755 250	27 066 873	Övriga förutbetalda kostnader	3 228 877	2 611 194
Försäljningar	-2 644 688	0	Upplupna intäkter	9 060 755	6 535 231
Justerat värde ränte-placeringar	-176 200	0		14 183 862	11 662 893
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	30 111 235	27 176 873			

25%

2017	27%
2016	29%
2015	32%
2014	35%

Tilläggsupplysningar

Not 13 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2018-12-31	2017-12-31
Förutbetalda intäkter SJV	3 397 580	1 871 106
Upplupna löner	5 521 349	6 313 166
Upplupna semesterlöner	11 484 530	11 920 414
Upplupna sociala avgifter	5 719 760	5 989 400
Förutbetalda intäkter prenumerationer och årsavgifter	11 877 964	11 065 225
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	3 133 176	3 234 264
	41 134 359	40 393 575

Disposition av vinst eller förlust

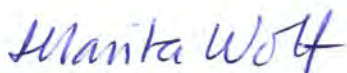
Förslag till disposition av föreningens vinst	
Till föreningsstämmans förfogande står	
balanserad vinst	151 827 291
årets vinst	195 494
	152 022 785
Styrelsen föreslår att i ny räkning överföres	152 022 785
	152 022 785

Not 14 Justering för poster som inte ingår i kassaflödet

	2018-12-31	2017-12-31
Avskrivningar	1 749 482	2 309 355
Vinst vid försäljning av materiella anläggnings- tillgångar	-168 700	-43 055
Förlust vid försäljning av materiella anläggnings- tillgångar	0	66 290
	1 580 782	2 332 590

Underskrifter

Stockholm 2019-03-05

Marita Wolf
Ordförande

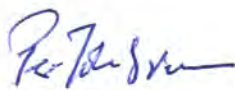
Magnus Carlman
Vice ordförande

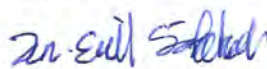
Dorit Greve
Verkställande
direktör

Eva Olsson

Per-Johan Svensson

Jan-Erik Söderholm

Anders Ramström

Gustav Kämpe

Catarina Bengtsson

Torbjörn Lundborg
Arbetsagarrepresentant

Annette Jonsson
Arbetsagarrepresentant

Min revisionsberättelse har lämnats den 2019-03-06

Jens Karlsson
Auktoriserad revisor

Hans Vestberg
Förtroendevald revisor

Caroline Sand
Förtroendevald revisor

Revisionsberättelse

Till föreningsstämman i Växa Sverige Ekonomisk Förening, org.nr 769621-2344

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen Växa Sverige Ekonomisk Förening för år 2018.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att föreningsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för föreningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten *De auktoriserade revisorernas ansvar* samt *De förtroendevalda revisorernas ansvar*.

Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisionssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att likvidera föreningen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

De auktoriserade revisorernas ansvar

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige.

Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av föreningens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

De förtroendevalda revisorernas ansvar

Vi har utfört en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisionssed i Sverige. Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av föreningens resultat och ställning.

Revisionsberättelse

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av Växa Sverige Ekonomisk Förening för år 2018 samt av förslaget till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att föreningsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisionssed i Sverige. Vi som auktoriserade revisorer har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som föreningens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av föreningens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för föreningens organisation och förvaltningen av föreningens angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma föreningens ekonomiska situation och att tillse att föreningens organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och föreningens ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att föreningens bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen.
- på något annat sätt handlat i strid med lagen om ekonomiska föreningar, årsredovisningslagen eller stadgarna.

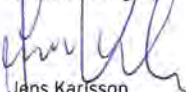
Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av föreningens vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med lagen om ekonomiska föreningar.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen, eller att ett förslag till dispositioner av föreningens vinst eller förlust inte är förenligt med lagen om ekonomiska föreningar.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av föreningens vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på de auktoriserade revisorernas professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för föreningens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med lagen om ekonomiska föreningar.

Stockholm den 6 mars 2019

Ernst & Young AB

Jens Karlsson
Auktoriserad revisor

Caroline Sand
Förtroendevald revisor

Hans Vestberg
Förtroendevald revisor

Lönsam hållbarhet

Marita Wolf

Styrelseordförande har ordet

Sedan starten av Växa Sverige är hållbarhet och konkurrenskraft centrala begrepp inom våra olika verksamhetsgrenar. Vi ska ge våra medlemmar och kunder möjlighet till ett lönsamt lantbruksföretagande i form av hållbart foder, hållbara kor och hållbara företagare. Vi ser att hållbarhet och lönsamhet går hand i hand och är utgångspunkten för vårt uppdrag.

Växa Sveriges erbjudanden och vår affär är både synlig och osynlig, kortsiktig och långsiktig, allt detta på en och samma gång. Semintjänsten, spermadosen eller dräktighetsundersökningen är påtaglig. Växa Sveriges roll som nationellt ledande kunskapsföretag inom nötkreatursområdet är inte lika uppenbar. Den rollen innebär att utveckla och tillhandahålla kunskap inom foder, avel och smittskydd för korna i Sverige, samt att leda utveckling och peka på möjligheter till en effektivare och mer hållbar produktion. Vi har den rollen och den är central i vår verksamhet. Att samla kunskap, driva utvecklingsprocesser, både biologiska och tekniska, samt att nätverka med

andra aktörer är viktigt för att ytterligare förbättra status och hållbarhet hos våra kunder och deras lantbruksföretag.

2018, när det värsta torkåret vi hittills upplevt inträffade, prövades hållbarheten till det yttersta hos våra medlemmar och kunder. Hållbarheten handlade då om akut överlevnad i mjölk- och köttproduktionen. Vi inom Växa kan kor och därför lyssnade både myndigheter, andra organisationer och våra medlemmar till våra budskap. För Växa handlade hållbarhetsarbetet senare om att stödja med olika rådgivningsinsatser inom framför allt foder- och djurplanering. Växa Sveriges insatser var extraordinära, enastående och omfattande.

Erfarenheterna från torkan behöver vi ta med oss i det ordinarie arbetet framöver. Det skarpa läget visade oss vad som är absolut nödvändigt för långsiktig hållbarhet. Växa Sverige och våra medlemmar och kunder har utmaningar kopplade till lantbrukets långsiktiga hållbarhet, inte minst när nötkreaturen blir måltavla för allehanda miljö- och klimatpåståenden. Detta kan inte Växa klara själva utan här måste hela lantbruksbranschen bidra, också finansiellt, så vi kan upprätthålla kunskapsnivån och fortsatt ha taktplanen för fortsatt utveckling av en ökande och hållbar livsmedelsproduktion i Sverige.

Innehåll

Lönsam hållbarhet	2
Arbetsprocess & Affärsmodell	3
Hållbart svenskt jordbruk	5
Djurhälsa & Djurvälstånd	7

Växa Sverige som arbetsgivare	9
Antikorruption & Affärsetik	10
Övriga miljöfrågor	11
Så här mäter vi	12

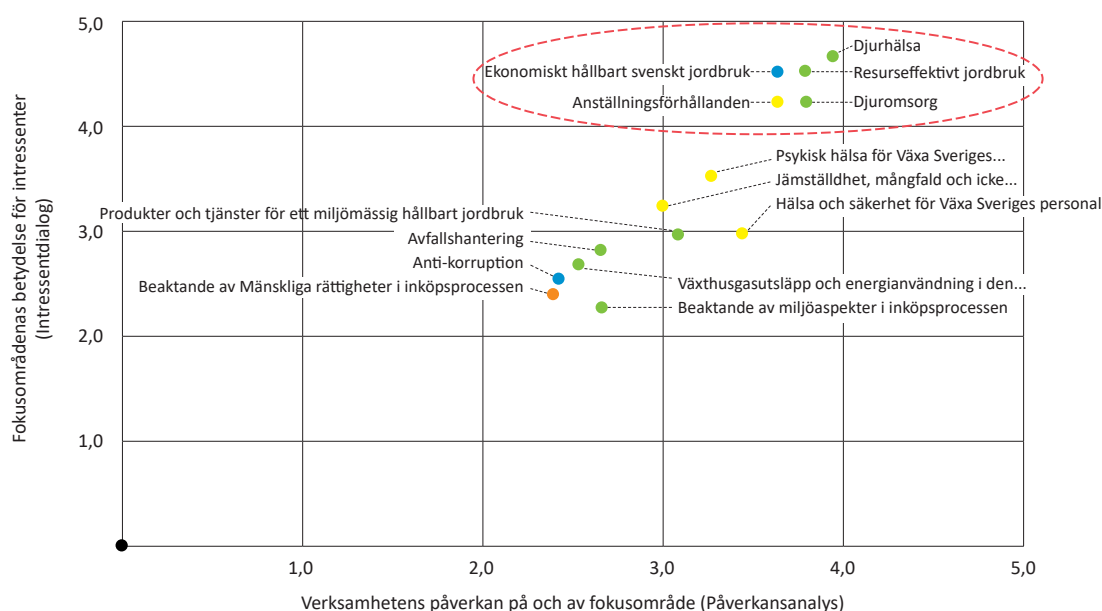
Arbetsprocess & Affärsmodell

För att lägga en bra grund för vårt hållbarhetsarbete gjorde vi under hösten 2017 en genomlysning av företaget för att fastställa vilka områden vi i Växa Sverige bör fokusera på. Det skedde genom dialoger med olika intressegrupper samt en enkätundersökning hos ledning och andra nyckelpersoner inom organisationen. Resultatet sammanställdes i en väsentlighetsanalys. Se bild nedan.

Analysen visar att det är fem områden som anses mer väsentliga för företaget att fokusera på än övriga: Djurhäl-

sa, Resurseffektivt jordbruk, Ekonomiskt hållbart svenskt jordbruk, Djuromsorg samt Anställningsförhållanden. I tillägg till de fem nämnda fokusområdena har företagets ledning valt att i hållbarhetsarbetet inkludera ytterligare några områden utifrån väsentlighetsanalysen och gällande lagkrav: Psykisk hälsa för Växa Sveriges personal, Hälsa och säkerhet för Växa Sveriges personal, Jämställdhet, Mångfald och Icke-diskriminering, Antikorrupktion, Beaktande av mänskliga rättigheter i inköpsprocessen samt Växthusgasutsläpp och energianvändning i den egna verksamheten.

Väsentlighetsanalys resultat

Affärsmodell

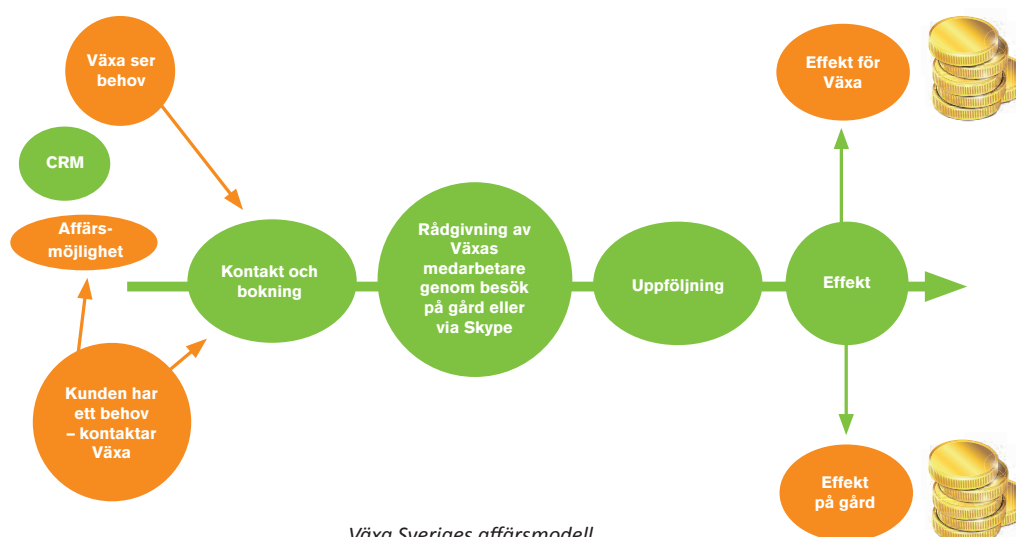
Affärsmodellen sätter ramen för våra affärer. Växa Sveriges affärsidé är att sälja produkter och tjänster som utvecklar lantbruksföretagen och ger dem ökad lönsamhet. De övergripande målen är att förbättra det ekonomiska resultatet ute på gård, öka Sveriges mjölkinvägning och öka mjölkavkastningen.

Kundens behov är centralt i Växa Sveriges affärsmodell och kundvärdet skapas i kontakten mellan kund och medarbetare. Våra övergripande mål i kombination med kundens behov styr vilka produkter och tjänster vi erbjuder.

Utifrån kundens behov erbjuder vi rådgivningstjänster, servicetjänster, produktförsäljning och två branschtidningar.

Dessa produkter och tjänster spänner över flera områden från semin och avbytarservice till avelsrådgivning, förebyggande djurhälsoarbete samt rådgivning inom företags- och affärsutveckling. Växa Sverige har även ansvar för vissa officiella uppdrag samt branschuppdrag.

Vår arbetsmetod, både i vårt interna arbete och hos kund är, att utgå från analys av nuläget. Vi sätter därefter mål för arbetet, och är arbetet ett konsultuppdrag sätts mål tillsammans med kunden. Arbetet genomförs, och uppföljning görs för att identifiera förbättringar. På så sätt åstadkommer vi ständiga förbättringar både i egna arbetsmetoder och i vårt arbete hos kund.

Växa Sveriges affärsmodell

Hållbart svenskt jordbruk

Mjölk och nötkött producerat i Europa har lägst klimatavtryck i världen och mjölk och nötkött producerat i Sverige har bland de lägsta klimatavtrycken i Europa. Orsaken är att en stor del av vår nötköttsproduktion är en biprodukt från mjölkproduktionen och att produktionen är effektiv. Klimatutsläppen per liter svensk mjölk har minskat stadigt sedan 1990. Denna imponerande utveckling beror på en allt mer resurseffektiv produktion och på att våra svenska kor är friska och mår bra. En liter svensk mjölk ger ungefär hälften så höga utsläpp som världsgenomsnittet, och cirka 20 procent lägre än EU-genomsnittet¹.

En annan orsak till att svenska mjölkcor är klimategnare är den till stor del grovfoderbaserade foderstaten och att vi låter djuren gå på bete. En stor del av jordbruksmarken som används för bete och spannmål till idisslare finns i mellanbygd och skogs-

bygd. Att vi låter nötkreaturen beta har en nyckelroll för den biologiska mångfalden och ekosystemet, inte minst i mellanbygd, skogsbygd² och i norra Sverige.

Betes- och slåttervallar har en relativt hög potential att lagra in kol. Med den areal betes- och slåttervall, på drygt en miljon hektar, som finns i Sverige kan vallarna kompensera för uppemot en tredjedel av de utsläpp som djurhållningen förorsakar³.

Att nyttja även naturbetesmarker för betesdrift för t.ex. ungdjur och sinkor bidrar också till en viss kolinlagring men är framförallt viktigt för den biologiska mångfalden. I snitt rymmer naturbetesmarker 40 arter per kvadratmeter⁴. Andelen naturbetesmarker har minskat kraftigt i Sverige sedan 1930-talet. Att använda naturbetesmarker för köttproduktion är också ett resurseffektivt sätt att ta tillvara mark som inte kan nyttjas för någon annan livsmedelsproduktion eller andra ändamål än till bete.

Ulrika Lundberg

Avdelningschef Rådgivning & Företagande

Ständiga förbättringar för våra lantbrukare sker tack vare att vi använder ett gemensamt avelsmål, Nordic Total Merit (NTM) för de nordiska röda raserna, Holstein och Jersey. NTM är det mest kompletta

avelsindexet i världen som används för att driva utvecklingen mot att få kor som har högre genetiska förutsättningar för bättre hälsa, bra fruktsamhet, bra produktion och hållbar exteriör.

Gustav Jahn

Avdelningschef Avel

Det här gör vi

Växa Sveriges vision är att "...skapa en hållbar, konkurrenskraftig lantbruksproduktion". Resurseffektivt jordbruk är starkt korrelerat till området Ekonomiskt hållbart svenskt jordbruk. Påverkan sker i olika faser inom företagandet gällande företagsstyrning, och företagsutveckling, driftsledning och produktion. Vi tillhandahåller en rad tjänster och verktyg för ökad avkastning, lönsamhet samt för att lantbruksföretaget ska få bättre förutsättningar att hantera ett fluktuerande mjölk- och köttpris. Vi arbetar dessutom i ett effektivt samarbete mellan rådgivare och veterinärer för att optimera en god djurhälsa och en god djurvelfärd.

Vi följer nyckeltal som är starkt förknippade med lönsamheten i det enskilda företaget som avkastningsutveckling,

flöde av mjölk och kött och mjölk minus foder. Foder är en av de största kostnadsposterna för mjölk- och köttproduktion. Ett av Växa Sveriges viktigaste kompetensområden är foderberäkningar och rådgivning för att öka den egna foderproduktionen på gården, för att minska kostnaderna och undvika behov av foderimport. Det enskilda företags lönsamhets- och ekonomiska utveckling följs via Mjolkprisanalysen och EDF-analysen. EDF, European Dairy Farmers, är en internationell benchmark-grupp, som jämför mjölkproduktionens ekonomiska resultat nationellt och internationellt. De ekonomiska kalkylerna baseras på företagets bokföring där Mjolkprisanalysen ger jämförelser främst mellan gårdar inom Sverige och EDF-analysen baseras på korrigerade siffror som gör internationella jämförelser möjliga.

1. Greenhouse Gas Emissions from the Dairy Sector. A Life Cycle Assessment, sida 32 och 50 samt <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0377840111001775>.

2. SCB och Jordbruksverket, Jordbrukstatistisk Årsbok.

3. Rapport 2010:25 Inlagring av kol i betesmark, Erik Karlton m fl

4. Naturskyddsföreningen.

Ett stort fokus har varit på de konsekvenser som de extrema väderförhållandena under sommaren 2018 skapat för lantbruket och djurproduktionen i så gott som hela landet. Vissa områden har varit mer utsatta än andra men både värmen och torkan har gett negativa effekter på möjligheter till produktion av såväl mjölk som kött och växtodling. Växa Sveriges arbete har bestått av kunskapsinhämtning och kunskapsspridning inom branschen genom deltagande i den så kallade högnivågruppen som LRF initierade redan i mitten av juni. Det har också bestått av att bygga upp extern och intern information. Den externa informationen har haft fokus på hur lantbrukare på bästa sätt kan mildra effekterna av brist på grovfoder och skydda djuren från överhettning. Den interna informationen har handlat om hur våra rådgivare kan hantera arbetet ute på gård både avseende praktiska och psykosociala frågor kopplade till torkan. Växa Sverige har även arbetat med subventionerad rådgivning som upphandlats av Jordbruksverket med anledning av torkan och foderbristen. Där har de viktigaste parametrarna varit foderinventering, foderbudget och foderstatsberäkning med alternativa fodermedel samt djurflödesanalys och likviditetsbudget.

Vidare stimulerar Växa Sverige avkastningen på enskilda gårdar genom att uppmärksamma lantbrukare som nått över produktionsnivån 11 000 kg ECM. En viktig del är också att stötta bildandet av Erfa-grupper lantbrukare emellan, där "ett ton till" är grupper med fokus på ökad mjölkavkastning.

Inom vår avelsrådgivning är avkastning ett av de viktigaste områdena, vilket innebär både antal kg mjölk per ko och år och antal år i produktion per ko. I NTM kombinerar vi egenskaper som avkastning med fruktsamhet, hälsa och faktorer inom funktionell exteriör. Hälsoegenskaper väger tungt i NTM och vi har i Sverige avlat för friskare, och därmed även mer hållbara djur, under mer än trettio år.

I aveln med kötttrasdjur är tillväxt ett viktigt mått på djurens effektivitet. I beräkningen av produktionsindex (PIX) beräknas djurens genetiska förmåga att växa och producera kött. I avelsindex (AIX) kombineras produktionsindex med avelsvärden för kalvningsförmåga och mjölkavkastning. Även djurens funktionella exteriör bedöms.

En stor del av djuren som används för köttproduktion kommer från våra mjölkgårdar och där arbetar vi aktivt med att öka användningen av kötttraser på de lågavkastande mjölkdjuren för att få fram djur som har bättre tillväxt och klassning av slaktkroppen än en renrasig mjölkkras.

Som ett steg i ökad hållbarhet, har Växa Sverige de senaste två åren vidareutbildat en grupp Husdjurstekniker till fruktsamhetsrådgivare. God fruktsamhet i våra kunders mjölkbesättningar resulterar i jämn kalvning under året, vilket ger en bättre djurhälsa och jämn och god mjölkproduktion året om. Detta fruktsamhetsarbete ger ökad hållbarhet och livslängd på våra mjölkkor. Under 2019 fortsätter detta arbete genom att vi utbildar ytterligare en

grupp fruktsamhetsrådgivare, för att kunna erbjuda fler kunder denna rådgivning.

Risker och hur vi hanterar dem

Priserna för mjölk och kött bestäms utifrån det utbud och den efterfrågan som finns på den globala världsmarknaden. I tider av utbudsöverskott på världsmarknaden sjunker priserna för importerad mjölk och kött i Sverige. En pressad och konkurrensutsatt marknad tillsammans med regler och försämrade ekonomiska villkor har lett till att allt färre väljer kött- och mjölkproduktion som yrke med en allt högre medelålder som följd. En effekt av detta är att avståndet mellan gårdar ökar vilket försvårar för Växa att tillhandahålla service och rådgivning. För att påverka de politiska förutsättningarna för svenskt lantbruk samarbetar Växa Sverige med LRF, som driver de frågor som identifieras som centrala för branschen. För att skapa framtidstro belyser vi själva goda exempel på lantbrukare som lyckats som lantbruksföretagare och som har friska och högavkastande djur. Vi använder för detta våra tidningar, våra konferenser och annat kommunikationsmaterial som vi riktar både till lantbrukare och andra aktiva inom lantbruksproduktionen. Alla anställda i Växa Sverige uppmanas bidra med att sprida goda exempel.

Växa Sverige arbetar med produkter och verktyg vars syfte är att på ett överskådligt sätt belysa alla faktorer som påverkar mjölkproduktionens ekonomi. Det är långsiktigt avgörande för mjölkföretagens överlevnad att lantbrukarna har överblick, kunskap och kontroll över de parametrar som påverkar lönsamheten i lantbruksföretaget. En jämförelse med andra företag gör det också intressant att följa utvecklingen över tid och se hur förbättringar påverkar resultatet.

En annan risk är att data alltmer kommersialiseras av stora multinationella verksamheter och att data inte finns tillgänglig för branschen som helhet. Det kan leda till att snabba ekonomiska vinster går före den kollektiva nyttan och att lantbrukare inte lämnar data som bidrar till forskning och statistik, vilket är viktigt för att ge yrket en långsiktig och hållbar vinst. Det får även till följd att Växa inte kan uppfylla sina nationella statistikuppgifter inom avel och djurhälsa. För att motverka dessa risker är det mycket viktigt att Växa Sverige och dess medarbetare fortsätter övertyga sina kunder om betydelsen av att tillhandahålla data. Under året som gått har Växa Sverige arbetat fram, och för en testgrupp kunder lanserat, ett nytt managementverktyg som heter MinGård®. Verktyget är lättanvänt, webbaserat och tillgängligt i både PC och i mobila enheter. Används uppgifter från Kokontrollen kan vi också garantera att insamlingen av data är kvalitetssäkrad, att lantbrukaren äger datan, att uppgifterna är säkert lagrade och att alla uppgifter stannar inom Sverige. Efter lanseringen i januari 2019 kommer verktyget att fortsätta utvecklas för att bland annat göra det möjligt att koppla MinGård till andra företags verktyg som t ex till mjölkrobotsystem.

En risk för mjölkproduktionen är att det finns opinion mot mjölkproduktion som menar att mjölk inte är sunt och att

lantbruksproduktion bidrar till stor klimatpåverkan. Här ser Växa Sverige ett behov av att delta och vara en tydlig röst i denna debatt. Det är också viktigt att lantbrukare själva kan förklara mervärdena med sitt företagande och med svensk mjölk- och köttproduktion. Ett arbete har satts igång med LRF Mjolk för att ta fram en gemensam budskapsplattform som både vi som organisationer och våra medlemmar kan använda.

2018 års torka visar hur väder och klimat påverkar lantbrukets förutsättningar. Växa Sverige och svenskt lant-

bruk behöver samla in erfarenheter från året som gått avseende torkan och dess effekter på mjölk- och köttproduktionen. Utmaningar i växtodlingen kan komma att påverka sortval och foder som ska produceras i framtiden, både kvalitativt och kvantitativt. Det är uppenbart att klimatförändringar kan vara framtidens utmaning men också skapa nya produktionsinriktningar och möjligheter. Växa Sverige har därför på ett systematiskt sätt samlat in kunskap för att kunna möta ett framtida behov både avseende grovfoderförsörjning, växtodling och vattenhushållning.

Djurhälsa & Djurvälfärd

Sveriges unikt goda djurhälsostatus är ett resultat av en mångårig tradition av samarbete mellan näringslivet och det offentliga. Växa Sverige har det officiella uppdraget från Statens Jordbruksverk att vara huvudman

för Smittsäkrad besättning och det frivilliga BVD-programmet⁵.

Fredrik Von Unge
Utvecklingschef

Vi har en lång historia med avel och rådgivning där hälsa och hållbar produktion är en naturlig del i arbetet. Detta ger oss friska och välmående kor och gör att antibiotikaanvändningen kan hållas på en låg nivå.

Gustav Jahn
Avdelningschef Avel

I Sverige har våra djur hög status och vi är måna om deras hälsa och välbefinnande. Friska djur är också en förutsättning i dagens högavkastande mjölk- och köttdjursbesättningar. God djurvälfärd är även en förutsättning

för övriga hållbarhetsområden såsom resurseffektivitet och ekonomisk hållbarhet. I allt vi företar oss har djurvälfärden en framträdande roll när vi planerar och utför våra tjänster. Det gäller under all rådgivning som företagsutveckling, driftledning, rådgivning och praktiskt servicearbete i fält, avbytjänster och alla veterinära tjänster.

Ulrika Lundberg
Avdelningschef Rådgivning & Företagande

God djurvälfärd säkras bland annat genom rådgivning som bidrar till att miljön för ko och kalv är så bekväm, hygienisk och lugn som möjligt. Friska djur har hög överlevnad, avkastning och god fruktsamhet vilket bidrar till god lönsamhet och en låg antibiotikaanvändning.

Helena Kättström
Avdelningschef Djurhälsa

5. BVD-programmet har som syfte att hålla Sverige fortsatt fritt från BVD-virus.

Det här gör vi

Växa Sverige har en policy att arbeta med att förebygga djurhälsostörningar och vi erbjuder ett antal olika djurhälsoverktyg som verkar för det ändamålet. Vi arbetar också enligt en metodik som stödjer det förebyggande arbetet i form av exempelvis Hälsopaket Mjolk, som är en process där vi kartlägger nuläge, sätter mål, genomför och följer upp. Vidare arbetar vi aktivt med smittskyddet i besättningarna för att på det sättet minska risken för sjukdom, minska behovet av antibiotikabehandling och risken för ekonomiska förluster för djurhållaren. Djurhälsoläget följs upp både per besättning men också på nationell nivå för besättningar anslutna till Kokontrollen. Via mejeriuppgifter följer vi dessutom juverhälsoläget för samtliga besättningar.

Intresset för ett strukturerat och målsatt djurhälsoarbete ökar kontinuerligt, och vi ser att det görs fler och fler insatser inom produkter som Hälsopaket mjolk och Mjölka rätt. Mjölka rätt grundar sig på samma metodik som Hälsopaket mjolk, och innebär även en fördjupad genomgång av mjolkningsteknik och juverhälsa. Alla gårdar som anlitar någon av våra djurhälsoveterinärer för Villkorad läkemedelsbehandling har en individuell hälsoplan för besättningen, där fokusområden väljs i samråd med gårdens personal och med våra digitala verktyg som grund. Vi får också in många rapporter om lyckade resultat av detta arbete i form av förbättrad juverhälsa, kalvhälsa eller annat fokusområde.

Anslutningsgraden till Smittsäkrad besättning ökar stadigt, och alla som är anslutna har genomgått en utbildning om smittskydd på gård. Några av våra veterinärer medverkar i ett projekt för utvärdering av en ny rådgivningsmodell till gårdar som är positiva för salmonella i tankmjölksprov. Vi håller också kurser inom djurhälsoområdet, och har under 2018 fokuserat på kalvhälsa. Inför 2019 är juverhälsa ett av de prioriterade områdena. Ett nytt verktyg om klövhälsa lanserades i slutet av 2018, Klövhälsa på nätet.

Sedan många år ingår fruktsamhet, kalvningar och hälsa i vårt avelsmål. De senaste tillskotten i avelsmålet är klövhälsa och ungdjursöverlevnad. Vårt unika rapporteringssystem av veterinärbehandlingar ligger till grund för detta arbete. Avelsarbetet följs upp via genetiska trender på nationell nivå som visar utvecklingen för samtliga egenskaper som ingår i avelsmålet. Växa Sverige är även delägare i Viking Genetics som tar fram tjuar och producerar doser för seminering för hemmamarknad och export.

Växa Sverige arbetar också enligt en djurvälståndspolicy. Till den finns riktlinjer för god djurvälstånd vilket ska verka som ett stöd för vår personal i hanteringen av ärenden som skulle kunna bli ett djurskyddsfall. Husdjursteknikerna utför sitt arbete under veterinärtillsyn vilket är författningsstyrt. Även samtliga djurägarseminörer har årlig tillsyn av veterinär, varav en stor andel av dessa besök görs av Växa Sveriges veterinärer.

Vi har rutiner för hur personalen skall agera om de träffar på missförhållanden hos kund som gäller djurvälstånd. Djurvälståndsperspektivet finns med som en naturlig del i våra interna utbildningar. I grundutbildningen för hus-

djurstekniker t ex lär vi ut hur man agerar och närmar sig djuren med utgångspunkt i hur djur fungerar. Detta perspektiv finns också med i de fortbildningskurser vi har för olika yrkesgrupper inom organisationen.

Risker och hur vi hanterar dem

Det finns en risk för att vi i vårt arbete ute i besättningarna bidrar till smittspridning mellan och inom besättningar. Det hanteras genom tydliga instruktioner avseende smittskydd och hygien. Den största risken ser vi annars i att djurägare inte tar aktiv del av vår rådgivning, när det gäller köp av djur eller besök. Vi arbetar kontinuerligt för att nå en allt större del av Sveriges mjolk- och köttproducenter.

Bristande djurvälstånd hos kund där vår personal inte har agerat enligt Växa Sveriges riktlinjer kan skada vårt anseende, exempelvis om ett djurvälståndsfall blir offentligt och det har visat sig att vi i Växa Sverige har haft kunskap om det förhållandet utan att vidta någon åtgärd. Vi för en kontinuerlig dialog med medarbetare i dessa frågor på team- och driftplatsmöten för att säkerställa korrekt hantering.

Andra exempel på risker är felaktiga dräktighetsdiagnoser vilka kan leda till att högdräktiga djur skickas till slakt samt misslyckade avhorningar vilka kan leda till reklamationer och missnöjda djurhållare. Vår personal genomgår av Jordbruksverket godkända kurser i både tillhandahållande av läkemedel, momenten vid avhorning och ringormsvaccination samt provtagningsteknik vid blodprovstagning för att säkerställa att de har rätt kompetens för sina arbetsuppgifter. I de fall misstag ändå har begåtts hanteras det av en veterinär som talar med berörd tjänsteman för att förhindra upprepning. Vi arbetar också aktivt med att rekommendera att hondjur som ska till slakt dräktighetsundersöks rutinmässigt, för att minimera risk för misstag på olika nivåer.

För framtiden ser vi att vi vill nå ännu fler djurägare, att de använder möjligheten att följa upp djurhälsan genom Kokontrollen och vår förebyggande rådgivning i sina besättningar. Det ser vi som främsta möjligheten till ökad hållbarhet inom djurhälsa och djurvälstånd.

Växa Sverige som arbetsgivare

Den långvariga värmen och torkan under 2018 slog hårt mot det svenska lantbruket och Växa Sveriges kunder. Under sommaren startade ett intensivt arbete med att ta fram nya foderstrategier och hjälpa kunderna att hantera torkan. Utmaningen för Växa Sveriges medarbetare var att, mitt i en krissituation, kunna ingjuta mod i kunderna och tillsammans fokusera på det som gick att påverka. Växa Sverige strävar efter att vara en modern förening och en attraktiv arbetsgivare, vilket innebär hög tillgänglighet för kund, möjlighet till flexibilitet i arbetet för de anställda och en god balans mellan arbete och fritid. I "svåra" tider innebär det också att föreningen tar ansvar för att stötta medarbetarna i den mentala påfrestning som arbetet kan föra med sig.

Affärsmässigt förhållningssätt OCH glädje hos medarbetarna leder till ökad lönsamhet hos de svenska mjölk och köttföretagen.

Goda anställningsförhållanden

För att Växa Sverige ska fortsätta vara en attraktiv arbetsgivare är det viktigt att medarbetarna känner sig trygga i sin anställning, upplever ett gott ledarskap och har möjlighet till utveckling. Under 2018 har vi identifierat ett antal utvecklingsområden som är viktiga för att Växa ska kunna fortsätta vara svenska mjölk- och köttproducenters första val och upplevas som en utvecklande arbetsplats av medarbetarna.

Långsiktig kompetensförsörjning

Vår förmåga att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla rätt kompetens påverkar föreningens möjlighet att utvecklas och ge kunderna den service och de tjänster som efterfrågas. Vi har genom rekrytering satsat på att förstärka vår kompetens inom företagsrådgivning, bygg och växtodling. Rekryteringskampanjerna har i huvudsak skett via sociala media vilket gett en snabbare och mer interaktiv rekryteringsprocess. För att utveckla och behålla rätt kompetens har vi förnyat vårt sätt att arbeta med kompetensutveckling. Kritiska kompetenser för framtidens rådgivning har identifierats och resulterat i en ny kompetensstrategi för företaget. Vid de årliga utvecklande målsamtalen med medarbetarna förankrades strategin och det skapades en stark koppling mellan föreningens behov av kompetens och medarbetarnas individuella kompetensutvecklingsplaner.

Under året har vi också fortsatt att förstärka våra specialteam med kompetens inom speciellt eftertraktade områden. På så sätt kan vi erbjuda medarbetare spännande utvecklingsmöjligheter och våra kunder specialistkompetens oavsett vart de finns i Sverige.

Digitala arbetssätt

I spåret av torkan och den ekonomiska påverkan detta fått för våra kunder och därmed verksamheten så sattes fokus på att nyttja mer digital kommunikation och på så sätt effektivisera arbetstiden och spara reskostnader. Satsningar har skett på att utbilda cheferna i att leda på distans och jobba för en bra och effektiv möteskultur i vår rikstäckande organisation.

Risker och hur de hanteras

Sveriges ekonomi är stark och arbetslösheten är låg bland akademiker. Som arbetsgivare i den gröna sektorn konkurrerar vi med andra aktörer och måste arbeta aktivt med att rekrytera medarbetare, inte bara med rätt kompetens, utan även med vilja, driv och förmåga att omsätta sin kompetens till framgångsrik utveckling för våra kunder. Vi behöver också fortsätta satsa på ett gott ledarskap, bygga laget och ge spännande utvecklingsmöjligheter till alla medarbetare.

God hälsa och säkra arbetsplatser

Växa Sverige skall ha en säker arbetsmiljö. Arbetsmiljöarbetet vilar på företagets arbetsmiljöpolicy och en tydlig arbetsfördelning av arbetsmiljöuppgifterna och delegation av arbetsmiljöansvaret.

Under året har vi förenklats för medarbetarna att rapportera tillbud och olycksfall vilket visar sig i statistiken. Noggrann uppföljning görs av varje enskilt fall. Sjukskrivningstalet är lågt och vi ser en nedåtgående siffra jämfört med föregående år. Under året har nya arbetsmetoder utvecklats för att snabbare komma igång med en plan för återgång i arbetet när medarbetare blir sjukskrivna. Föreningen använder företagshälsovården som stöd i rehabiliteringsprocessen vilket vi ser en mycket god effekt av.

Psykisk hälsa

Medarbetarnas psykiska hälsa kan kopplas till trivsel på arbetsplatsen samt möjligheten att få stöd av kollegor och chef när det behövs. Därför satsade Växa Sverige under 2018 på att samla alla personalgrupper för att utveckla samverkan och öka medvetenheten om att "vi är varandras arbetsmiljö". Som metod användes "Förändringens Fyra rum" och arbetet leddes av certifierade coacher som föreningen låtit utbilda.

Efter sommarens långa torka och de påfrestningar det fört med sig investerade föreningen i samtalsstöd för medarbetarna. Detta för att i det kortare perspektivet ge avlastning efter mötet med bekymrade kunder och för att i det längre perspektivet förebygga psykisk ohälsa.

Jämställdhet, mångfald och icke diskriminering

Växa Sverige är en kvinnodominerad arbetsplats med 70 procent kvinnor. Huvuddelen av alla nyrekryteringar är kvinnor vilket speglar könsfördelningen på lantbruksuniversitetens utbildningar. Det är därför viktigt för föreningen att aktivt arbeta för att nå en jämnare könsfördelning vid kommande rekryteringar.

Medelåldern i företaget är 50 år. En pågående generationsväxling innebär fortsatt behov av nyrekrytering och därmed kommer medelåldern att sakta sjunka.

Icke diskriminering

Alla fall av mobbning eller kränkande särbehandling följs upp av ansvarig HR-person och ska behandlas skyndsamt och konfidentiellt. Det är viktigt att vid all planering av organisation och arbete skapa en god atmosfär och fungerande normer, så att kränkande särbehandling inte uppstår. Ledning och chefer har nyckelroller när det gäller att forma den atmosfär och de normer som ska gälla på föreningen. Rapport tas fram efter årlig arbetsmiljöenkät.

Antikorrupption & Affärsetik

Antikorrupption

Det finns alltid en risk att människor utnyttjar sin position och sitt inflytande för att skaffa sig fördelar på olika vis, så även i Växa Sverige. Att missbruka sin ställning och ett korrupt beteende kan få en negativ effekt på flera sätt, exempelvis på miljö, ekonomi, relationer mm. För Växa Sverige är det därför självklart att motverka all form av korrupption. Det förväntas av samtliga medarbetare i organisationen att hantera både information och ställning på ett korrekt och objektivt sätt. Som anställd i Växa Sverige har man ett lojalitetsansvar gentemot sin arbetsgivare, bl a reglerat i kollektivavtal.

För att säkerställa att det finns en objektiv möjlighet för alla medarbetare inom Växa Sverige att flagga missförhållanden inom föreningen och i föreningens agerande har Växa Sverige tagit fram ett visselblåsarssystem. I det systemet kan medarbetare i organisationen anonymt anmäla händelser eller personer som misstänks vara korrupta. Växa Sverige samarbetar här med en extern part som heter Interaktiv Säkerhet och använder deras Whistleblowerverktyg via en länk på intranätet. Funktionen kom på plats inom organisationen i början av september 2018. Vi har under 2018 inte fått in några anmälningar.

Mänskliga rättigheter i inköpsprocessen

Växa Sveriges val av leverantörer utgår från att leverantören ska ha ett relevant sortiment av kvalitativa produkter med rimlig prisbild, i syfte att tillvarata Växa Sveriges medlemmars ekonomiska intressen. En stor del av de tjänster och arbeten som utförs görs i egen regi. Underleverantörer kommer ifråga när vi inom Växa inte själva har möjlighet att lösa uppgiften inom organisationen. Underleverantörer behövs också vid inköp av varor som arbetskläder, profilkläder, mässartiklar eller insatsvaror. Affärsrelationerna är i flertalet fall mångåriga.

Växa Sverige skall under 2019 slutföra sammanställningen av våra krav på underleverantörer i form av en uppförandekod, som kommer att presenteras för våra produktleverantörer. Om oegentligheter skulle upptäckas hos våra

underleverantörer kan det påverka branschen negativt och göra att Växa Sverige anseende hos våra egna kunder och samarbetspartners äventyras. Det är därför viktigt för oss att ha god kontroll över våra underleverantörers agerande, samt över deras underleverantörer. Årlig och systematisk uppföljning enligt fastställd uppförandekod kommer att ske centralt.

Så snart leverantörsbyte sker, eller när Växa Sverige gör affärer med ny leverantör, är det centralt att uppförandekoden används. Det visselblåsarssystem som nämnts i föregående avsnitt kompletterar uppförandekoden gentemot våra underleverantörer och gör det möjligt för anställda inom Växa Sverige att flagga för eventuella oegentligheter.

Växas underleverantör för arbets- och profilkläder har i sin egen uppförandekod en uppföljning av mänskliga rättigheter, barn- och tvångsarbete samt av hälsa och säkerhet i arbetet. Växa Sverige har tagit del av underleverantörens dokumentation, och inte funnit några områden att anmärka på.

Övriga miljöfrågor

Växthusgasutsläpp och energianvändning

Att uppmärksamma och reglera miljöpåverkande faktorer såsom växthusgasutsläpp och energianvändning är för de flesta i Sverige idag något naturligt och självklart. Inom Växa Sverige ser vi framförallt det i användningen av våra företagsbilar. Föreningen har en förhållandevis stor fordonspark om ca 165 bilar som används flitigt, framförallt i besök ute hos våra kunder runt om i landet. Eftersom våra kunder finns på gårdar ute på landsbygden innebär det långa körsträckor för våra anställda och det i sin tur innebär bl a en hel del utsläpp av koldioxid. För att minimera vår påverkan av växthusgasutsläpp optimerar och effektiviserar vi både tid och körsträcka genom att dagligen planera körrutten. Växa Sverige har dessutom riktlinjer för bilinköp för att minska påverkan på miljön. De innebär bl a att vi köper in bilar med låga beräknade koldioxidutsläpp enligt gällande lagstiftning. Vi bevakar

löpande marknaden för fordon med alternativa drivmedel som t ex gas och el, men i nuläget är de inte optimala för vårt användande.

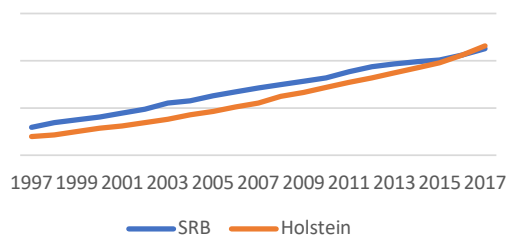
Ytterligare sätt där vi försöker bidra till en lägre klimatpåverkan är genom att välja tåg vid våra tjänsteresor. Vi använder oss också till stor del av elektroniska medier för möten och kunskapsförmedling. Vårt fokus på distansarbete har ökat under året och gjort att vi reser mindre. Detta gäller både internt inom bolaget, främst i chefsledet, såväl som externt t ex genom distansrådgivning till våra kunder. Vi har även en ambition att minska vårt energianvändande. Det innebär att vi på olika sätt ser till att hålla nere elförbrukningen i våra lokaler och arbetsplatser. Det görs genom att vi använder lågenergilampor, timer på elektrisk utrustning, släcker bildskärm och dator efter arbetsdagens slut och väljer vitvaror med låg energiförbrukning.

Så här mäter vi

Antal/andel gårdar som nått över 11 ton ECM

	2018	2017
Antal besättningar	496	452
Andel av Kokontrollen	20,3%	17,8%

Genetisk trend för avelsmålet NTM

Anslutningar till Kokontrollen

	2018	2017
Antal besättningar	2 541	2 689
Antal kor	229 054	240 158

Anslutningar till Smittsäkrad besättning

	2018	2017
Antal besättningar	3 050	3 011
Varav mjölkproducerande	1 972	1 996

Personalomsättning

	2018	2017	2016
Nyanställda	8%	7%	5%
Slutat	9%	7%	8%

Totalt antal prov- och tillsvidareanställda som har börjat/slutat under året delat med totalt antal anställda per 31 december aktuellt år.

Arbetsmiljö

	2017-06– 2018-05	2016-06– 2017-05	2015-06– 2016-05
Tillbud/Olyckor	48	34	40

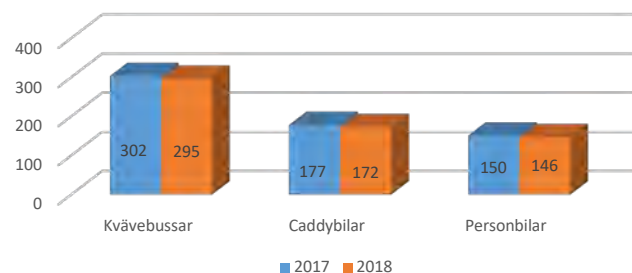
Arbetskadorna tas ej med pga hög osäkerhet kring siffrorna.

Sjukfrånvaro

	2017-12 – 2018-11	2016-12 – 2017-11
Totalt	3,06%	4,18%
Kvinnor	2,69%	3,25%
Män	3,94%	6,27%

Antalet sjuktimmar dividerat med schemalagd tid.

Genomsnittligt koldioxidutsläpp på Växa Sveriges företagsbilar

Vi har tagit fram mätvärden för våra tre olika bilkategorier: större skåpbil, mindre skåpbil och personbil. Våra större och mindre skåpbilar har fast inredning och utrustning som gör att CO₂-värdet ökar pga vikten. Detta påverkar även personbilarna fast i mindre omfattning.

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Till föreningsstämman i Växa Sverige Ekonomisk Förening, org.nr 769621-2344

Uppdrag och ansvarsfördelning

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

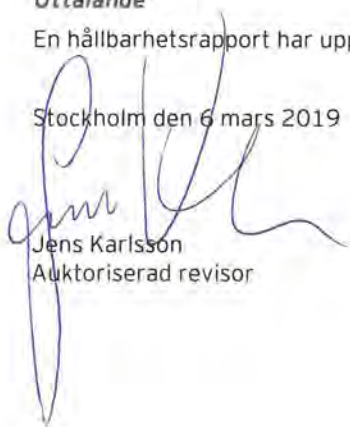
Granskningens inriktning och omfattning

Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 *Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten*. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

Uttalande

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Stockholm den 6 mars 2019

Jens Karlsson
Auktoriserad revisor

DU HITTAR OSS PÅ:

www.vxa.se